

Třetí kniha z cyklu **Živly**

Ohně

„Jenom jedna věc na světě je lepší než
znát něčí tajemství. Mít svoje vlastní.“

JOHN BOYNE

O H E Ň

O H E Ň

JOHN BOYNE

slovar

Copyright © 2024 John Boyne

Design by Marianne Issa El Khoury / TW. Fire

© Anna Krivitskaya / Shutterstock.

John Boyne has asserted his right under the Copyright, Designs and Patents Act 1988 to be identified as the author of this work.

Translation © 2025 Anežka Mann

Czech edition © 2025 Nakladatelství Slovart, s. r. o.

All rights reserved

Fire

Z anglického originálu Fire,

vydaného nakladatelstvím Penguin Random House v roce 2024,

přeložila Anežka Mann

Redigovala Eva Klimentová

Korektury Jana Kunová

Editorka Kateřina Eliášová

Vydalo Nakladatelství Slovart, s. r. o., Oderská 333,

196 00 Praha 9 – Čakovice, v roce 2025

Sazba Alias Press, s. r. o., Bratislava

Tisk FINIDR, s. r. o., Český Těšín

Vydání první

Cena uvedená na obálce je nezávazným
doporučením pro konečné prodejce

ISBN 978-80-276-0979-6

10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

info@slovart.cz

I

KDYŽ MI BYLO DVANÁCT, pohřbili mě zaživa na jednom staveništi.

Od té doby mám smrtelnou hrůzu z uzavřených prostor a jedním z důsledků mojí klaustrofobie je to, že se vyhýbám výtahům. Jenomže dnes ráno opravují nemocniční schodiště mezi přízemím a prvním patrem, a tak se na oddělení popálenin musím dopravit výtahem. A ještě ke všemu v něm nejsem sama.

Chlapci, který postává v koutě, nemůže být víc než čtrnáct let, a na první pohled působí nervózně. Neustále podupává nohou v pravidelném rytmu. Pokouším se z jeho chování vyčíst, jestli sem přišel navštívit někoho blízkého, nebo je tu kvůli vlastním zdravotním problémům, a přikloním se k první možnosti. Vedle chlapce stojí obtloustlý muž s dvojitou bradou porostlou strništěm, nejspíš jeho otec. Naše pohledy se na okamžik setkají, ale on vzápětí sklouzne očima k mým prsům. Zírá na ně, zatímco stoupáme páteří budovy, a potom znovu zdvihne zrak a zkoumavě si prohlíží můj obličej, jako by se rozhodoval, jestli by se se mnou chtěl vyspat, kdyby se mu k tomu naskytla příležitost. Když se odvrátí a zívne, usoudím, že nejspíš neodpovídám jeho standardům.

Oba vystoupí ve čtvrtém patře – na nefrologii – zatímco já pokračuji do šestého. Když se dveře konečně otevřou, vydechnu úlevou. Cítím, jak mi po zádech stéká tenounký pramínek potu. Předě mnou stojí Louise Shawová, vrchní sestra a jediná osoba v této budově, o které by se dalo říct, že je něco jako moje kamarádka, spolu s Aaronem Umberem, medikem, který učinil neobvyklé rozhodnutí a zvolil si tříměsíční stáž v mém týmu. Mám ho na starosti, ale z nějakého důvodu mi jeho přítomnost od začátku leze na nervy. Vždycky je nesmírně zdvořilý, je to dříč a o naše pacienty pečuje svědomitě, takže nemám jediný důvod chovat k němu jakoukoli nevraživost, ale přesto mi neuniklo, že kdykoliv ten chudák kluk otevře pusku, okamžitě vypěním.

„Dobré ráno,“ usměje se Louise, které se nějakým zázrakem daří svírat v náruči dvanáct karet pacientů a přitom držet v rukou polystyrenový kelímek s kávou a tyčinku Kit-Kat, kterými mě každé ráno vítá. Za pár týdnů se chystá odejít do důchodu a já mám obavy, že její nástupce či nástupkyně nebudou ani zdaleka tak vnímaví vůči mým potřebám. „Dlouhá noc?“

„Ne,“ odpovím. „Proč se ptáte?“

„Vypadáte unaveně.“

„Děkuji. Není nad to začít den tím, že si vyslechnu, že vypadám hrozně.“

„Neřekla jsem, že vypadáte hrozně,“ opáčí a do hlasu se jí vloudí irský přízvuk. „Řekla jsem, že vypadáte unaveně. V tom je rozdíl.“

„No, představte si, že jsem byla v posteli už v deset,“ prozradím jí, což je pravda. Ačkoli jsem tam nebyla sama,

čemuž nejspíš vděčím za to, že nevypadám vyloženě svěže. Obrátím se k Aaronovi, který mě sleduje tím svým znepokojivým pohledem, jako by měl podezření, že ve skutečnosti nejsem vůbec člověk, ale návštěvník z vesmíru, a navíc ne vyloženě přátelský. Napadlo mě, jestli se do mě náhodou nezakoukal. Je mi koneckonců teprve šestatřicet, a z toho, co se pořád píše v médiích a na sociálních sítích, jasně vyplývá, že v dnešní době muže jeho věku šíří touha po starších ženách. Ale pomineme-li, že jsem jeho nadřízená, nemá u mě šanci, protože ani náhodou není můj typ. Ne že by nebyl pohledný – ve skutečnosti je to docela fešák, pokud se vám líbí kluci jako on, s tmavě blond vlasy zastřiženými nakrátko po stranách a trochu delšími na temeni hlavy a pronikavýma, šedýma očima – ale je o třináct let mladší než já. S nikým, komu je třiaadvacet, jsem nespala od dob, kdy bylo třiaadvacet mně, a nemám v úmyslu si to kdykoli zopakovat.

„Co si o tom myslíte vy, Aarone?“ zeptám se ho. „Stala se ze mě vyžilá stará ježibaba?“

„Vypadáte dobře, doktorko Petrusová.“ Nad přímočarostí mojí otázky mu nepatrně zrudne tvář.

„Jenom dobře?“

„Ne, vypadáte skvěle. Chci říct...“ odmlčí se, směr, kterým se náš rozhovor ubírá, je mu zjevně nepříjemný. V dnešním světě každý tajně doufá, že na jeho adresu někdo utrousí natolik nevhodnou poznámku, že by bylo záhodno nahlásit ji na personálním. Výhodou toho je, že rozhovory mezi kolegy, především mezi kolegy opačného pohlaví, bývají zpravidla pouze profesionální. Což mi dokonale vyhovuje.

„Nevšímejte si jí,“ konejší ho Louise s mateřským úsměvem na tváři a potom se obrátí zpátky ke mně. „Tohle budete potřebovat,“ prohlásí a natáhne ke mně ruce plné karet. „Jako obvykle. Výsledky vyšetření, prognózy, noční pozorování a tak dále.“

„Položte mi je na stůl, ano, Aarone?“ požádám ho, vezmu si kávu a kitkatku a pozoruju, jak chvátá chodbou pryč. Neujde mi, že jeho tenisky zažily lepší časy a že je docela vysoký, nepadnoucí zdravotnické kalhoty odhalují jeho holé kotníky. Možná, že takhle se to teď nosí.

„Jak dlouho ho ještě budu muset snášet?“ zeptám se, jakmile je z doslechu.

„Ne o moc déle, než budete muset snášet mě,“ odpoví Louise. „Ale potom přirozeně přijde někdo další. A nová já. Všichni jsme nahraditelní.“

„Nová vy by mi vůbec nevadila. Ale další on...“

„Buďte hodná,“ napomene mě způsobem, který si v téhle budově může dovolit jedině ona. „Znepokojujete ho, tak je to. Vypadáte jako supermodelka a mluvíte jako dlaždič, a navíc jste jeho nadřízená. Taková kombinace kluky v jeho věku děsí.“

„Není to kluk,“ opravím ji. „Je to muž. V tom je rozdíl.“

Vyměníme si několik poznámek ohledně kožního štěpu, který mě čeká po obědě. Budu operovat mladou ženu, která zkolabovala kvůli arytmmii a skončila s popáleninami třetího stupně od elektrického ohříváče. Přitápěla si jím, protože si lepší vytápění nemohla dovolit. Potom se vydám ke svojí pracovně a tajně doufám, že tam na mě Aaron nečeká. Moje modlitby jsou vyslyšeny, vypařil se tam, kam obvykle mizí, když na něj zrovna neštěkám rozkazy. Popudí mě,

jak dokonale vyskládal karty pacientů na můj stůl, a vzápětí mě popudí, že jsem z toho popuzená. Je směšné, že mi jeho výkonnost tolik vadí.

Vyřídím několik e-mailů, moje odpovědi na všechno, co mi připadá urgentní, jsou stručné a přímočaré. Za několik měsíců se v Paříži bude konat konference, na které mám přednést prezentaci o etických aspektech dočasných kožních štěpů od zesnulých dárců. Lékařský časopis mě žádá, jestli bych nezredigovala článek o četnosti výskytu otoků u pacientů starších šedesáti pěti let, kteří utrpěli zranění dvou svrchních vrstev kůže. Několik záležitostí týkajících se nemocniční administrativy, včetně pozvání na poradu, kde mám prodiskutovat, jaké další škrtky ještě můžu ve svém oddělení udělat, abych zajistila, že národní systém zdravotní péče, NHS, nepřekročí denní rozpočet zhruba o výši necelých tří liber. E-maily mi zabraly skoro hodinu, a vzhledem k tomu, že se rychle blíží čas mojí vizity, která začíná v půl dvanácté, popadnu z tašky krabičku cigaret a zapalovač a vydám se zpátky k nenáviděnému výtahu. Projdu kolem Aarona a nařídím mu, ať je připravený vyrazit se mnou, až se vrátím.

Je teplé dopoledne, a já měla v plánu stát na svém obvyklém místě ve stínu markýzy, ale na lavičce asi šest metrů ode mě, poblíž sochy zakladatele nemocnice – který se v devatenáctém století podílel na obchodu s otroky, ale zatím to ještě nikomu nedošlo, takže pomník zůstává netknutý – sedí kluk, kterého jsem si všimla dnes ráno. Je sám, lokty se opírá o kolena, hlavu v dlaních, pohled upřený do země. Víím, že bych se měla odvrátit, v klidu vykourit cigaretu a soustředit se na zákrok, který mě čeká dnes

odpoledne. Jenže když vidím kluka v jeho věku, který očividně trpí a vypadá tak zranitelně, nedokážu si pomoci.

„Můžu?“ zeptám se a přistoupím k němu. Polekala jsem ho. Rychle vzhledne a kývne. Rovné tmavé vlasy mu padají přes obočí, vypadá trochu jako Beatles v šedesátých letech. Jeho kůže je milosrdně ušetřena akné, ale jeho nehty jsou naprostá katastrofa. Musí si je okusovat se stejným zápalem, s jakým štěně, kterému zrovna rostou zuby, hryže svoji oblíbenou hračku. I ve chvíli, kdy si sedám vedle něj, zdvihne levou ruku k ústům a s chutí se pustí do ukazováčku. Jemně ho plácnu přes prsty. „Nedělej to,“ napomenu ho s úsměvem. „Nikdy nevíš, jaké tam jsou bakterie.“

„Přesně to říká moje máma,“ prozradí mi. „A taky říká, že kouření způsobuje rakovinu.“

Podívám se přímo na něj a povytáhnou obočí.

„Bezva.“ Potáhnu z cigarety a vyfouknu kouř jeho směrem. Mává rukou, aby ho rozehnal. Několik vteřin nechám plamínek zapalovače hořet, vychutnávám si jeho modrofialovou nádheru a potom zaklapnu víčko. Vylovím z kapsy krabičku a nabídnu mu cigaretu.

„Je mi čtrnáct,“ ohradí se dotčeně. Od kdy jsou teenageři tak prudérní? V jeho věku bych si jednu vzala a druhou zastrčila za ucho, na potom.

„Nikomu to neřeknu.“

„Ne, díky,“ odpoví.

Chvíli oba mlčíme, a když je jasné, že se stydí se mnou mluvit, ujmou se slova já. Což je v pořádku. Sice nejsem pediatrička, ale vím, jak mluvit s kluky jeho věku. Mám v tom mnohaletou praxi.

„Potkali jsme se ráno ve výtahu, že jo?“ zeptám se. „Vypadal jsi trochu nesyv. Byl tam s tebou tvůj táta?“

„Jo.“

„Jsi nemocný? Nevyzvídám. Jsem doktorka. Pracuju tady.“

„Ne, nic mi není,“ řekne. „Jde o mýho kamaráda. Není na tom moc dobře.“

„Kdo je tvůj kamarád?“

„Harry Cullimore. Znáte ho?“

Zavrtím hlavou a znovu potáhnu z cigarety. To jméno mi nic neříká, ale v nemocnici máme bezmála 180 lůžek, a já se jen zřídka dostanu z oddělení popálenin nebo urgentu. Řekne mi, že Harry před třemi měsíci podstoupil transplantaci ledvin, ale jeho tělo orgán nepřijalo, a tak musí znovu docházet na dialýzu a čekat, až nějaký nešťastník nabourá na motorce nebo spadne pod auto. Nechali si ho tu pět dní kvůli komplikacím souvisejícím se zánětem močového měchýře a nezdá se, že by měli v plánu ho v nejbližší době propustit. Když nahlas vysloví „močový měchýř“, zčervená a odvrátí se, což je rozkošné.

„Je od tebe hezké, žes ho přišel navštívit.“

„Je to můj nejlepší kámoš,“ odpoví a pokrčí rameny. „Vyrostli jsme spolu.“

Teď má zase slzy na krajíčku, jeho bezmoc mě dojímá.

„A ty?“ zeptám se. „Jak se jmenuješ?“

„George.“

„George a jak dál?“

„George Eliot.“

Zasměju se, nejsem si jistá, jestli si ze mě nedělá legraci.

„Co je?“ zeptá se.

„George Eliot?“ zeptám se. „Vážně?“

„Jo, fakt,“ odpoví, zjevně je na tu otázku zvyklý. „Ta spisovatelka s mužským pseudonymem, já vím. Ale to byla žena, ne? A já žena nejsem, jak vidíte.“

„Takže se tak doopravdy jmenuješ?“

Přikývne, a já nemám důvod mu nevěřit. Bylo by zvláštní, kdyby si něco takového vymyslel.

„No dobře, já jsem Freya,“ řeknu a natáhnou k němu pravičnici. Potřeše mi s ní, ačkoli mu ten dospělý zvyk zjevně není příjemný. Dlaň má vlhkou potem, pokusím se nenápadně si otřít ruku o sukni. „A kde je teď vlastně tvůj táta? Přijde tě vyzvednout?“

„Ne, musel zpátky do práce. Jenom mě sem dovezl a zašel pozdravit Harryho. Za chvíli pojedou autobusem domů. Vy asi nepracujete na nefrologii, co?“

„Ne,“ odpovím. „Na popáleninách.“

„Myslíte lidi, u kterých hořelo?“

„To taky, ano.“

Zašklebí se, jako ostatně většina lidí, když jim sdělím svou specializaci. Nemoci jsou jedna věc, ale znetvoření, obzvlášť ta způsobená ohněm, lidi znepokojují. Soucítí s oběťmi, přirozeně, ale byli by raději, kdyby se na ně nemuseli dívat.

„Je možný, že mu doktoři něco neříkají?“ zeptá se. „Harrymu, chci říct. Nemohla byste to zjistit a dát mi vědět?“

„Promiň, ale ne,“ odpovím. „To nemůžu.“

„Proč ne? Je to můj nejlepší kámoš,“ zopakuje.

„Rozumím ti. Ale existují pravidla týkající se lékařského tajemství. Musíš si se svým kamarádem promluvit sám. Nebo s jeho rodiči. Určitě ti rád sdělí všechno, co mu řekli jeho ošetřující lékaři.“

Přikývne. Viděl dost seriálů na to, aby věděl, jakými etickými pravidly se řídí lékařská profese. Uvědomím si, že pohledem sklouzl k mým nohám. V očumování není o nic nenápadnější než jeho otec, jen má méně zkušeností. Mezi rty mu vykoukne špička jazyka a mně je jasné, že v tuhle chvíli už nemyslí na Harryho. Myslí na sex. Ale potom se k mému překvapení rozplácí.

„Hej,“ típnu cigaretu špičkou boty a přisunu se blíž k němu. „Jsi v pořádku?“

„Jo,“ řekne a honem si z tváře setře slzy. „Pardon. Já jen –“

„Co?“

„Nechci, aby umřel.“

Zřídka se nechám ovlivňovat city. Při jednání s pacienty a jejich rodinami dávám přednost neosobní zdvořilosti, hovořím s nimi tónem, který je žádným způsobem neponižuje, ale ani jim nedává falešné naděje. Říkám jim pravdu, odmítám lakovat vážné diagnózy na růžovo. Když se musím zabývat emocemi dětí, které trpěly v požárech, s kůží pokrytou puchýři, znetvořenými obličejí, nervovými zakončeními buď zcela přetřhanými, nebo úpějíci nesnesitelnou bolestí, dělám to za přítomnosti jejich rodičů a zdravotní sestry – obvykle Louise – ve spolupráci s klinickým dětským terapeutem a celou dobu jsem zcela vyrovnaná a profesionální. A tak mě překvapí, když ve mně Georgeovy slzy vyvolají nečekanou a – upřímně řečeno – dosti nevítanou vlnu empatie.

„Jsem si jistá, že doktoři pro tvého kamaráda dělají, co můžou,“ konejším ho.

„Umírají lidi na selhání ledvin často?“ zeptá se.

„Stává se to,“ připustím. „Je to vážné onemocnění. Ale hrozí to především starším lidem. Tělo tvého kamaráda je mladé a zdravé, a to je jeho velká výhoda. Bude bojovat.“

„Nevypadá zdravě. Je celý šedivý a zesláblý. Teď dokonce nedokáže ani sám vstát z postele.“

Není toho moc, co bych mohla říct, abych ho utěšila. Pravdou je, že pokud Harryho tělo odmítlo přijmout jednu ledvinu, s největší pravděpodobností odmítne i tu další. Několikanásobné transplantace v těle napáchají vážné škody a tělo tak mladé jako jeho není na podobné týrání uzpůsobené. Nakonec nebudou jeho zbývající orgány schopny kompenzovat funkci zdravé vylučovací soustavy a jeden po druhém to vzdají. Nic z toho pochopitelně Georgeovi neřeknu. Potřebuje útěchu, ne můj profesionální názor.

„Je hezké, jak moc ti na kamarádovi záleží,“ řeknu. „Jsi hodný kluk.“

Dává si dobrý pozor, aby se na mě nepodíval. Dospívající kluci nechťejí před dívkami a ženami nikdy vypadat zranitelně. Když o nás mluví před svými kamarády, jsou bezohlední a povýšení, jako bychom nebyly nic víc než těla, která mohou využívat nebo s nimi experimentovat, jak se jim zlíbí, ale jakmile se octnou o samotě s osobou opačného pohlaví, okamžitě se projeví jejich vrozený děs a absolutní bezpáteřnost. Jsou to zrůdy, všichni do jednoho, zcela bez soucitu a jakékoli slušnosti.

„Občas pečuju o pacienty ve tvém a Harryho věku,“ řeknu mu a opatrně položím dlaň na jeho ruku, nerada bych ho zastrašila. Jeho kůže je neuvěřitelně hebká. „A každému z nich je mnohem líp, když ví, že na něm někomu záleží. Třeba ty bys teď mohl někde lítat se svými ostatními

kamarády, blbnout, užívat si. Ale místo toho jsi tady. Má štěstí, že tě má.“

Chci se ho na něco zeptat, ale dnes ráno jsem sama sobě slíbila, že tuhle otázku už nikdy nikomu nepoložím. Porušit tento slib jen pár hodin poté, co jsem ho učinila, by poukazovalo na absolutní absenci vůle z mé strany. A tak se prostě jen podívám na hodinky a zvednu se. Musím jít. Vizita.

„Dávej na sebe pozor, Georgi Eliote.“ Otočím se k němu zády, a jak pomalu odcházím, cítím, že mě upřeně sleduje. Je rozrušený, soustředí se na svého kamaráda, ale pořád je to jen čtrnáctiletý kluk a každou bdělou vteřinu ho ovládají hormony. Předě mnou čekají automatické dveře, které se mě chystají vpustit zpátky dovnitř, a já si v duchu nařizuju pokračovat v chůzi, projít jimi, vrátit se do výtahu a nechat ho, ať zbytek dne stráví, jak se mu zlíbí.

Ale v tu chvíli si vzpomenu na Arthura a Pascoea, na jeskyně roztroušené podél cornwallského pobřeží, na tu noc, kdy jsem málem umřela, a najednou jsem zcela bezbranná. Zastavím se, na okamžik upřu pohled do země, potom zavřu oči a odevzdaně vzdychnu. Když je znovu otevřu a otočím se, George honem provinile odvrátí zrak, je mu trapné, že jsem ho přistihla, jak na mě zírá. Vydám se zpátky k němu.

Nemá se čeho bát. Když už, tak jsem to já, kdo by měl mít strach.

Lékařka na popáleninách by koneckonců měla mít dost rozumu na to, aby si nezahrávala s ohněm.

